

**СПІВВІДНОШЕННЯ СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ ТА ДОГОВОРУ
ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ) ЗА ЦИВІЛЬНИМ
ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ**

Лебідь В.І., кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП НАВС

Правове регулювання відносин щодо укладення та виконання спадкового договору здійснюється Цивільним кодексом України (далі - ЦК), зокрема його глава 90 має назву «Спадковий договір», а процедура посвідчення визначений у Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, який затверджено Наказом Міністерства юстиції України 22 лютого 2012 року № 296/5.

Щодо сучасного законодавчого розуміння поняття спадковий договір, то він визначається як зобов'язання за яким одна сторона (набувач) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача (ст.1302 ЦК).

До спадкового договору не застосовуються норми спадкового права. Згідно з ЦК сутність спадкового договору полягає в тому, що за таким договором відбувається розпорядження належним відчужувачеві майном ще за життя, але із набуттям набувачем права власності на майно після смерті відчужувача.

Момент пережуду права власності на майно, що є предметом договору відрізняє спадковий договір від договору довічного утримання (догляду), у якому відчужувач передає набувачеві у власність майно (житловий будинок, квартиру, інше нерухоме майно) у момент підписання договору довічного утримання (догляду), а не після своєї смерті як це передбачено ЦК щодо спадкового договору.

У цьому зв'язку суди при визначенні правової природи укладеного між сторонами договору звертають увагу саме на вказівку щодо моменту переходу права власності на майно, яке є предметом договору. Зокрема, між сторонами укладається спадковий договір, але згідно його умов перехід права власності на предмет договору здійснюється у момент підписання такого договору, що за своєю формою та суттю свідчить про укладення між відчужувачем та набувачем договору довічного утримання відповідно до вимог ст.744 ЦК, а не спадкового договору [1].

Виходячи з вказаної конструкції спадковий договір є різновидом зобов'язальних правовідносин, але він розташований саме у книзі шостій «спадкове право», виходячи з того, що цей договір має певне тяжіння до спадкового права [2], яке, зокрема, полягає у переході права власності за даним договором з часу відкриття спадщини, що є категорією саме спадкових правовідносин.

Список використаних джерел:

1. Див., наприклад: Рішення Корольовського районного суду м. Житомира від 12 березня 2008 року (справа 2-485/08) // <http://www.revestr.court.gov.ua>
2. Кодифікація приватного (цивільного) права України / За ред. проф. А.СДовгерта - К.Український центр правничих студій, 2000. - 336. - С.288.